

ПРИВЛЕКАТЕЛНОСТТА НА
ТВЪРДЕНИЕТО, ЧЕ
ВСИЧКО Е ИЛЮЗИЯ, ИЗ-
ГЛЕЖДА СЕ СЪСТОИ В
ТОВА, ЧЕ ТО ОТЧАСТИ НИ
ОСВОБОЖДАВА ОТ
ТЕРЗАНИЯТА, КОИТО
ПОНЯКОГА ИЗПИТВАМЕ В
ОПИТИТЕ СИ ДА НАМЕ-
РИМ СМИСЪЛ В ЖИВОТА.

Уди Алан отбелязва: „Ами ако всичко е илюзия и не съществува нищо? В такъв случай определено съм надплатил за килима си.“

Макар и написана с цел да предизвика смях, идеята, заложена в тази остроумна забележка, принадлежи на мисловна школа, чието съществуване може да се проследи до далечното минало. Неотдавна ме развесели една история, разказана от човек от Изтока. В нея един гуру разяснява теорията за илюзията и нейната взаимовръзка с болката и страданието. Скоро след като говорил върху темата в продължение на няколко часа, един от учениците му го видял да бяга панически от преследващия го див слон. След като гуруто слязъл от дървото, където потърсил спасение, ученикът го попитал защо е побягнал, след като болката и страданието са илюзорни? Гуруто се замислил и отговорил: „Слонът е илюзия, моето бягство е илюзия, всичко е илюзия.“

Привлекателността на твърдението, че всичко е илюзия, изглежда се състои в това, че то отчасти ни освобождава от терзанията, които понякога изпитваме в опитите си да намерим смисъл в живота. Ако всич-

ко наистина е илюзия, тогава не е нужно да се безпокоим, тъй като няма нищо действително, за което си струва да се безпокоим. Именно тук обаче се крие проблемът. Позоваването на илюзията предполага, че има нещо като реалност и въз основа на това можем да правим разлика между двете. Ако съществува някаква действителност, тогава не е възможно всичко да бъде илюзия. Следователно е явно, че с подобни твърдения ние всъщност се опитваме (безрезултатно) да избегнем проблема, вместо да го разрешим. Както и да подходим към въпроса, много е трудно да заобиколим действителността.

Един факт, който следва от идеята, че всичко е илюзия, и може би обяснява нейната все по-голяма популярност, е че тя всъщност засяга много по-значителна дилема - тази за смисъла. Ако всичко е илюзия, следва, че смисълът също е илюзорен. А тъй като за мнозина търсенето на смисъл не е довело до никакви резултати, идеята, че няма смисъл, който може да се открие, по странен начин се оказва утешителна. Така поне няма опасност да пропуснем нещо!

Разбира се, след като вече сме заключили, че животът като цяло е лишен от смисъл, от това следва, че предмети като историята и хрониката на житейските съби-

Статията се публикува с разрешението на автора

БЯГСТВО
ОТ
ДЕЙСТВИТЕЛНОСТТА

СМИСЪЛЪТ НЕ Е
ИЛЮЗИЯ, ЗАЩОТО СМЕ
СЪЗДАДЕНИ С
ОПРЕДЕЛЕНА ЦЕЛ, А
ЦЕЛТА Е ПРЕДПОС-
ТАВКА ЗА СМИСЪЛ.
ВСИЧКО ТОВА СЕ
ОСНОВАВА ВЪРХУ ДЕЙ-
СТВИТЕЛНОСТТА НА
ЕДИН ВЕЗДЕСЪЩ БОГ.

тия също загубват всякакъв смисъл. В книга със заглавие „В търсене на смисленото съществуване“, авторът Чарлз Кечам повдига много важен въпрос:

„Трябва обаче да се запитаме: защо за настоящото поколение младежи дори историята е загубила своя смисъл? Съмнявам се, че мнозина биха могли да посочат причината. В действителност те сигурно ще намекнат, че въпросът е поставен погрешно и отговорността да се обосноват принадлежи на онези, които твърдят, че историята сама по себе си има смисъл. Отхвърлянето се основава на отрицание. Историята не съдържа значими събития и смисъл, защото никога не е била паметна и смислена. Човек не може да загуби това, което никога не е притежавал.“

Можем ли обаче с увереност да кажем, че историята никога не е имала смисъл? В момента, в който изречем това твърдение, то самото се превръща в историческо твърдение. Дори докато изразяваме мисълта, тя преминава от настоящето към миналото. Дори времето, което сте отделили, за да прочетете тази статия, вече спада към миналото. От това следва ли да заключим, че нищо смислено не се е случило?

Това, разбира се, представя проблема в твърде опростена форма. Някои хора твърдят, че макар да е възможно да се установят някакви исторически факти, няма как те да бъдат тълкувани. Това отново е поразително твърдение. Нещо повече, в момента, в който се изкаже, то се превръща в поразително историческо твърдение! Как да го разтълкуваме? Без значение как ще подходим към проблема, всеки, който е склонен да застъпва това становище, ще установи, че е много трудно да го защити.

Вероятно можем да кажем, че е много трудно да се даде правилно тълкуване на всеки произволен исторически факт. Това обаче не е същото като да кажем, че тълкуването изобщо е непостижимо. То само означава, че има широко поле за грешки.

Това, разбира се, повдига няколко въпроса, които са особено важни за християнина. Християнството не твърди просто, че по абстрактен начин носи някакво специално откровение за Бога. То претендира за откровение, дошло по съвсем

конкретен начин в историята и в крайна сметка - в Личността на Христос. Тогава как да преодолеем проблемите, свързани с разбирането на историята? Как да постигнем смислено тълкуване?

Някой някога е описал историка като пророк в обратна посока и именно сборът от тези два вида текстове, пророческите и историческите, съставлява поредицата от книги, познати под общото заглавие Библия. Точно за това претендират авторите на Евангелията. Свидетелството за Божието собствено истинно тълкуване на света, в който живеем, както и на нашето място в него, е съставено от описания на минали случки, предсказания за бъдещи събития и разкази за сбъдването на тези събития. Това е удивително твърдение, но смятам, че може да бъде подкрепено със солидни доказателства. Направили ли сте си труда да му обърнете по-сериозно внимание?

Именно този пророчески елемент ограничава степената на тълкуване, достъпно за нас, по отношение на ключовите събития, които са записани в Библията. Всъщност бихме могли да кажем, че тя сама определя правилното тълкуване. То минава на второ място след разпознаването. Съобщава ни се не само какви събития ще настъпят, но и как, и защо. Тогава остава твърде малко материал за тълкуване. Остава ни само да разпознаем поредицата от събития, когато се случат, тъй като вече разполагаме с тълкуване от Бога, Който е направил така, че събитията да се случат.

Бог не само ни предоставя смислена рамка, според която да тълкуваме историята, но и ни дава насоки, според които да открием смисъла и на собственото си съществуване. Точно поради това един от първите християни, Павел, казва: „В Него живеем, движим се и съществуваме“ (Деяния 17:28). Смисълът не е илюзия, защото сме създадени с определена цел, а целта е предпоставка за смисъл и всичко това се основава върху Действителността на един вездесъщ Бог.

Изглежда че килими
все пак съществуват.

Майкъл Рамсдън